

17. 5. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vymezení pojmů ublížení na zdraví a těžká újma na zdraví

Mezi nejzávažnější trestné činy řadí český trestní zákon trestné činy proti životu a zdraví, které jsou ne zcela vhodně zařazeny do systematiky zvláštní části a to do hlavy VII. zvláštní části trestního zákona. Vzhledem k objektu těchto trestných činů, kterým je život a zdraví člověka, by bylo vhodnější tuto skupinu trestných činů zařadit na místo, které by lépe vystihovalo prioritu trestněprávní ochrany těchto zájmů.

Mezi nejzávažnější trestné činy řadí český trestní zákon trestné činy proti životu a zdraví, které jsou ne zcela vhodně zařazeny do systematiky zvláštní části a to do hlavy VII. zvláštní části trestního zákona. Vzhledem k objektu těchto trestných činů, kterým je život a zdraví člověka, by bylo vhodnější tuto skupinu trestných činů zařadit na místo, které by lépe vystihovalo prioritu trestněprávní ochrany těchto zájmů.

Mezi trestné činy proti lidskému zdraví řadíme trestný čin ublížení na zdraví, který je upraven v § 221 až 224 trestního zákona. Zákon rozlišuje mezi dvěma stupni ublížení na zdraví. Prvním z nich je ublížení na zdraví (§ 221 a 223 trestního zákona) a druhým stupněm je těžká újma na zdraví (§ 222 a 224). Vzhledem k tomu, že v trestním zákoně nenalezneme vymezení pojmu ublížení na zdraví, je nutno vycházet z judikatury a praxe. Při zjišťování, zda v konkrétním případě vznikla poškozenému taková porucha, jež má povahu ublížení na zdraví, se prokazuje taková porucha zdraví poškozeného, která mu ztěžuje obvyklý způsob života, znemožňuje či znesnadňuje výkon obvyklé činnosti a není zcela přechodného rázu (v praxi se za takovou dobu považuje 7 dnů). Jedním z kritérií je samozřejmě i délka pracovní neschopnosti poškozeného, není však kritériem rozhodujícím. (Za ublížení na zdraví se v praxi považuje např. otřes mozku prvního stupně, pohmoždění měkkých pokrývek lebních vpravo, pohmoždění kolenních krajín oboustranně, pohmoždění krajiny křížové, hematon víček pravého oka, tržná rána na horním rtu, zlomenina nosních kůstek, popáleniny prvního a druhého stupně po celé ploše obličeje atd.) Pojem znaku těžká újma na zdraví v zákoně však definován je a to v § 89 odst. 7 trestního zákona: Těžkou újmou na zdraví se rozumí jen vážná porucha zdraví nebo vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví zmrzačení, ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, ochromení údu, ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, poškození důležitého orgánu, zohyzdění, vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, mučivé útrapy nebo delší dobu trvající porucha zdraví. Jsou zde tedy stanoveny dvě základní podmínky, které musí být zároveň splněny: první podmínkou je, že jde o vážnou poruchu zdraví nebo vážné onemocnění a druhou podmínkou je, že takové poruše zdraví či onemocnění musí odpovídat některý z taxativně vymezených případů (tj. zmrzačení, ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, ochromení údu, ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, poškození důležitého orgánu, zohyzdění atd. jak je uvedeno výše) Při posuzování se přihlíží i k délce pracovní neschopnosti poškozených. (Jako těžká újma na zdraví se považuje např. bodnutí kuchyňským nožem do zad poškozené takovou silou, že jí bylo způsobeno poranění levé plíce s následným krvácením a vniknutím vzduchu do levé pohrudniční dutiny, dvojí bodnutí nožem poškozeného do dutiny břišní s následným poraněním pobříšnice a levého laloku jaterního s krvácením, udeření poškozeného pěstí do obličeje, sražení na zem, kde byl kopán značnou silou a utrpěl otřes mozku druhého stupně atd.) Co se týče subjektivní stránky trestného činu ublížení na zdraví, je trestné jak jednání úmyslné (Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta. Odnětím svobody

na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi pro výkon jejich povinnosti, spáchá-li takový čin na jiném pro jeho rasu, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání, nebo způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví. Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným smrt. (§221) Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let. Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi pro výkon jejich povinnosti, nebo spáchá-li takový čin na jiném pro jeho politické přesvědčení, národnost, rasu, vyznání nebo proto, že je bez vyznání. Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem smrt. (§222)) tak i jednání z nedbalosti (Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti. (§ 223) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt více osob proto, že hrubě porušil předpisy o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické předpisy, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let. (§ 224)). Pachatele, který jednal v nedbalosti neomlouvá ani skutečnost, že k ublížení na zdraví přispěla neopatrnost jiné osoby - i samotného poškozeného (např. neopatrný chodec spoluzaviní úraz způsobený neopatrnou jízdou řidiče vozidla).

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Dětský certifikát](#)